
ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ОТРИМАНО:

18 Жовтня 2023

ПРИЙНЯТО:

18 Листопада 2023

ВИПУСК:

20 Грудня 2023

УДК 336.71

DOI 10.26661/2522-1566/2023-4/26-03

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: КЛАСИФІКАЦІЯ МОЖЛИВИХ ЗАГРОЗ

Кришталь Г.О.

д.е.н., професор,

Міжрегіональна академія управління персоналом,

Київ, Україна

ORCID 0000-0003-3420-6253

Email автора для листування: gkryshtal@ukr.net

Анотація. Мета статті полягає в визначенні сучасного напрямку забезпечення фінансової безпеки банківської системи України в умовах воєнного стану в частині виявлення та класифікації можливих загроз. Запропоновано авторське трактування поняття «фінансова безпека банківської системи в умовах цифровізації та воєнного стану в країні», яке враховує процеси цифровізації фінансової сфери. Це означає, що визначення даного поняття не лише враховує традиційні аспекти безпеки, але і враховує нові вимоги та можливості, що виникають зі зростанням використання сучасних технологій.

Автором надано рекомендації щодо розрахунку фінансової безпеки банку, що відкриває нові можливості для подальших досліджень та удосконалення методик оцінки в галузі забезпечення безпеки банківської діяльності. Це може стати основою для практичного застосування в діяльності кожного банку, забезпечуючи оптимальні стратегії та заходи для забезпечення фінансової стійкості та захисту від нових форм загроз.

Теоретична та методологічна база дослідження ґрунтується на вивченні наукових праць провідних учених у галузі банківської справи, а також на власному трактуванні класифікації можливих загроз, спрямованих на фінансову безпеку банківської системи України.

У ході дослідження були використані такі методи, як аналіз та синтез, методи історичного та логічного моделювання. Також були застосовані теоретичні підходи, зокрема метод формалізації, метод «від абстрактного до конкретного», а також метод економічної інтерпретації. З практичного погляду дослідження включає в себе метод угруповання статистичних даних, статистичний та економетричний аналіз. Ці підходи спрямовані на створення всебічного розуміння фінансової безпеки банківської системи України та визначення оптимальних стратегій захисту в умовах воєнного стану.

Ключові слова: фінансова безпека, банківська система, банк, цифровізація, фінанси.

JEL Classification: E50; G 21; G32.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Актуальність дослідження зумовлена тим, що в умовах сьогодення тенденції виживання та розвитку банківської системи визначають необхідність нових підходів до формування та управління фінансовими ресурсами. Однією з ключових умов ефективного

використання фінансових ресурсів є забезпечення фінансової безпеки банківської системи та захист інтересів всіх зацікавлених сторін.

Фінансова безпека охоплює багато компонентів, серед яких важливе місце відводиться безпеці банківської системи. Забезпечення стійкості цієї системи визначається численними факторами, включаючи фінансову безпеку окремих банківських установ.

В умовах сучасного світового розвитку економіки та настання епохи цифрової трансформації, яка охоплює всі сфери життя, застосування передових технологій стає ключовим для підтримки конкурентоспроможності в глобальному цифровому світі. Від органів державної влади вимагається пошук можливостей переходу до політики цифровізації, адаптації нормативної бази та стимулювання інвестицій для розвитку цифрової економіки.

Нові цифрові можливості, які впливають із цього розвитку, породжують не тільки переваги, але й нові загрози, що вимагають розробки та впровадження методичних підходів до їх ідентифікації, оцінки, аналізу та інструментів управління. Важливо розуміти, що цифрова економіка потребує нових стратегій, які враховують не лише переваги цифровізації, а й її потенційні ризики для банківської системи.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Сучасні виклики в галузі банківської діяльності вимагають не лише ефективних заходів з контролю за зовнішніми та внутрішніми загрозами, але й належних механізмів фінансового захисту для забезпечення стійкості та безпеки системи в цілому. Однією з найактуальніших задач є розробка і впровадження ефективних стратегій охорони фінансових ресурсів, конфіденційності інформації, а також майна банків.

Комерційні банки повинні акцентувати увагу на питаннях, таких як повернення кредитів, збільшення прибутковості та зниження ризиків. Забезпечення ліквідності та гарантування безпеки депозитів залишаються важливими аспектами їхньої стратегії. У контексті цифрового світу і зростаючих кіберзагроз, банки також повинні активно розробляти та впроваджувати заходи з кібербезпеки для захисту власної та клієнтської інформації.

Зокрема, важливим елементом є реалізація передових технологій в області кіберзахисту, впровадження інноваційних методів аналізу та моніторингу фінансових операцій. Постійне оновлення та адаптація до нових технологічних викликів допомагатиме банкам зберігати високий рівень фінансової безпеки та довіри клієнтів.

Визначаючи фінансову безпеку банку, можна відмітити, що це система заходів, спрямованих на захищеність інтересів власників, клієнтів, працівників і керівництва від можливих зовнішніх і внутрішніх загроз. Оцінка рівня захищеності банку визначається його здатністю ефективно протистояти як прямим незаконним вторгненням у приміщення банку зі злочинною метою, так і спробам завдати шкоди з боку конкурентів і кримінальних структур. Це також включає у себе заходи для втручання в банківську діяльність, запобігання впливу на банк для здійснення фінансових афер і махінацій, а також протидію різноманітним злочинним діям, таким як відмивання "брудних грошей", незаконні перекази коштів за кордон та інші. Всі ці аспекти визначають та підтримують рівень фінансової безпеки банківської системи, сприяючи його стабільності та довірі.

Фінансова безпека банківської системи завжди викликала інтерес як серед теоретиків, так і серед практиків, оскільки є ключовим аспектом для стабільності фінансової системи. У даному контексті, численні дослідження та наукові праці відомих економістів докладають зусиль для вивчення та розв'язання проблем фінансової безпеки банківської системи.

Однією з видатних фігур у дослідженні фінансової безпеки є Karcheva G., Karcheva I. (2022), чий внесок в теоретичний аспект управління фінансовою безпекою банківської системи є значущим. Також, Petruk O. (2022) та Kvasnitska R. (2019) докладають зусиль у

розгляді практичних аспектів цієї проблеми. Питання безпеки банків стає актуальним в контексті не лише самої фінансової установи, але і для всіх учасників ринкових відносин. Очевидно, що це питання в першу чергу важливе для власників банку та його акціонерів. Останні не лише турбуються про стабільний розвиток свого бізнесу, а й несуть матеріальну, моральну та соціальну відповідальність за долю фінансової установи. Це, звісно ж, за умови, якщо банк не виступає вже з первісною роллю кримінальної організації.

Це наголошує той факт, що фінансова безпека банківської діяльності має системний характер і впливає на всіх учасників фінансового ринку. Якщо банк стає об'єктом кримінальних дій або виникають загрози для його фінансової стійкості, це може мати далекосяжні наслідки для всього ринку та економіки в цілому.

Таким чином, забезпечення безпеки банків стає важливим завданням для всіх зацікавлених сторін, і їхні дії та рішення в цьому плані можуть визначити економічний ландшафт та довіру до фінансових установ.

Звертаючись до періоду введення воєнного стану в Україні, наукові праці Moskvina V. (2022) та Korobtsova D. (2022) стають актуальними, оскільки вони аналізують проблеми фінансової безпеки банківської системи у важливий період для країни. Безпеку банківської діяльності можна розглядати як стан стійкої життєдіяльності, при якому забезпечується успішна реалізація мети банку та захист його основних інтересів. Цей стан передбачає захист від впливу як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, що можуть призвести до дестабілізації, і це стосується будь-яких умов функціонування.

Забезпечення безпеки також визначається здатністю банку своєчасно та адекватно реагувати на негативні явища в своєму внутрішньому та зовнішньому середовищі. Це включає в себе здатність протистояти будь-яким загрозам, які можуть виникнути як внаслідок внутрішніх проблем, так і через вплив зовнішніх факторів.

У контексті безпеки банківської діяльності, важливою є також здатність створювати ефективний захист від різноманітних посягань на власність, діяльність та імідж банку. Це означає розробку і впровадження заходів, спрямованих на уникнення або пом'якшення можливих загроз, що можуть виникнути як зсередини, так і ззовні. Окрім того, зростаюча діджиталізація сучасного світу породжує нові виклики для фінансової безпеки банків. Роботи вчених, таких як Mushenuk I. (2022), Bondarenko I. (2022), Varnalii Z and Mekhed A. (2022) зосереджують увагу на аспектах цієї трансформації та розробляють наукові підходи до забезпечення фінансової стійкості банків у цифровому середовищі.

Незважаючи на значний внесок в дослідження забезпечення фінансової безпеки банків вищезазначених науковців, умови здійснення банківської діяльності постійно еволюціонують. Такий постійний процес змін вимагає постійного удосконалення методичних підходів до визначення та оцінки фінансової безпеки банківської діяльності.

Зокрема, в умовах зростаючої цифровізації економіки та воєнного стану в Україні, де цифрові технології стають неодмінною частиною фінансового сектору, важливо адаптувати існуючі методології до нових викликів. Це включає в себе розробку нових критеріїв та показників, які відображають вплив цифрових інновацій на фінансову безпеку банків.

Отже, дослідження в галузі фінансової безпеки банківської системи варто продовжувати, зосереджуючись на вдосконаленні методологій у контексті нових реалій цифрової економіки та воєнного стану в Україні.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ ТА ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Головною метою цієї статті є визначення сучасного напрямку забезпечення фінансової безпеки банківської системи України в умовах воєнного стану в частині виявлення та класифікації можливих загроз.

МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА

Теоретична та методологічна база дослідження ґрунтується на вивченні наукових праць провідних учених у галузі банківської справи, а також на власному трактуванні класифікації можливих загроз, спрямованих на фінансову безпеку банківської системи України.

У ході дослідження були використані такі методи, як аналіз та синтез, методи історичного та логічного моделювання. Також були застосовані теоретичні підходи, зокрема метод формалізації, метод «від абстрактного до конкретного», а також метод економічної інтерпретації. З практичного погляду дослідження включає в себе метод угруповання статистичних даних, статистичний та економетричний аналіз.

Ці підходи спрямовані на створення всебічного розуміння фінансової безпеки банківської системи України та визначення оптимальних стратегій захисту в умовах воєнного стану.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Завдання забезпечення фінансової безпеки банківської діяльності визначається рядом ключових аспектів, які направлені на гарантування стійкості та успішності функціонування банку. До цих завдань входять:

1. **Захист законних інтересів банку і його працівників:** Забезпечення відповідності всіх аспектів банківської діяльності законам та нормативам. Це охоплює не лише юридичні питання, але й етичні стандарти та дотримання принципів корпоративної відповідальності.

2. **Профілактика й попередження правопорушень і злочинних посягань:** Розробка та впровадження ефективних систем контролю та моніторингу для уникнення злочинних дій та недобросовісної поведінки в банківському середовищі.

3. **Своєчасне виявлення реальних і потенційних загроз:** Активна система моніторингу ринкових та економічних умов для передбачення можливих загроз та розроблення стратегій їхнього управління.

4. **Оперативне реагування на загрози:** Розробка готових та ефективних планів реагування на кризові ситуації, які можуть виникнути внаслідок зовнішніх чи внутрішніх факторів.

5. **Виявлення причин і умов, що можуть завдати шкоди:** Проведення аналізу всіх аспектів діяльності банку для виявлення можливих слабких місць і вдосконалення систем безпеки.

6. **Послаблення шкідливих наслідків від дій конкурентів або злочинців:** Створення стратегій, спрямованих на нейтралізацію негативних впливів конкурентів або злочинців та захист власних інтересів.

Основна мета фінансової безпеки банку полягає в підвищенні ефективності використання фінансових ресурсів та забезпеченні стійкості в умовах зростаючих викликів та ризиків. У цьому контексті важливо визначати та вирішувати слабкі сторони для подальшого удосконалення систем безпеки та досягнення стабільності в банківській сфері.

У контексті цифровізації банківської діяльності, визначення "Фінансова безпека банківської системи в умовах цифровізації та воєнного стану в країні" може бути розширене та унікально сформульоване:

"Фінансова безпека банківської системи в умовах цифровізації та воєнного стану в країні представляє собою комплексний стан, при якому забезпечуються оптимальні умови для ефективного функціонування банківської інфраструктури, розподілу та формування фінансових ресурсів, а також підвищення фінансової стабільності банків в умовах впливу негативних чинників (форм-мажорних обставин), з урахуванням надійності цифрових засобів передачі, швидкісної обробки та надійності захисту даних, що потрапляють до системи.

Це також передбачає здатність системи до безперешкодного використання необхідних ресурсів через банківську мережу та Інтернет для виявлення та протидії як уже відомих, так і нових, раніше не досліджених загроз. Фінансова безпека в цифровому середовищі також включає готовність до аналізу та пошуку інноваційних методів нейтралізації потенційних ризиків, що можуть виникнути внаслідок швидкого та непередбаченого розвитку технологій."

Таке визначення враховує важливі аспекти цифрової безпеки, такі як надійність засобів захисту даних, швидкодія та готовність до інноваційного розвитку, що стає все більше ключовими для забезпечення стабільності та успішності банківської системи в еру цифровізації.

Загрози для банківської системи та безпеки держави є різноманітними та мають різні форми прояву. Пропонуємо розглянути кожен з класифікаційних ознак:

1. **Вид загрози:**

1.1. Зовнішні загрози: Ці загрози включають в себе фактори, які виникають поза межами банківської системи. Наприклад, глобалізація економіки може призвести до приходу на ринок стійких банків з іноземним капіталом, що може викликати конкуренцію та впливати на місцеві банки.

Розглянемо конкретні приклади таких ситуацій та їх можливі наслідки:

- Прихід на ринок стійких банків з іноземним капіталом: внаслідок глобалізації економіки на місцевий ринок вступають іноземні банки з великим капіталом та стійкішими фінансовими ресурсами. Як наслідок місцеві банки стикаються з посиленою конкуренцією від глобальних гравців, що може змусити їх ефективніше конкурувати та підвищити рівень послуг. Дана ситуація також матиме вплив на відсоткові ставки: при наявності нових учасників на ринку може відбутися зміна відсоткових ставок та умов кредитування.

Місцеві банки можуть відповісти на цю загрозу шляхом підвищення ефективності операцій, розробки конкурентоспроможних продуктів та поліпшення обслуговування клієнтів.

- Негативні наслідки для фінансової стабільності: зміни в конкурентному середовищі можуть призвести до коливань на ринку, що має потенційно негативний вплив на фінансову стабільність. Як наслідок непрогнозовані фактори та велика конкуренція можуть створити ризик невдач для деяких банків. Надмірна конкуренція може змусити банки зменшити відсоткові ставки, що може вплинути на їхню прибутковість. Для нівелювання ризиків банки можуть розробити стратегії для мінімізації ризиків, такі як диверсифікація портфеля та покращення управління ризиками.

1.2. Внутрішні загрози: Це фактори, що походять з самої банківської системи:

- Застаріле обладнання та технічні збої: використання застарілого обладнання може призводити до технічних збоїв, які загрожують нормальному функціонуванню банківської системи. Як наслідок збої можуть спричинити втрату важливих даних, включаючи фінансові та особисті дані клієнтів. Технічні проблеми можуть призвести до прострочення обробки транзакцій та обслуговування клієнтів. Для уникнення цих загроз важливо проводити систематичну модернізацію обладнання та вдосконалення технічних процесів.

- Інноваційні ризики та захист інформації: застосування новітніх технологій може викликати інноваційні ризики та погрози безпеці інформації. Як наслідок використання інтернет-технологій може збільшити ризик кібератак та витоку конфіденційної інформації. Інноваційні системи можуть бути більш уразливими до несанкціонованого доступу. Важливо розробляти та впроваджувати ефективні стратегії захисту даних, використовувати сучасні методи шифрування та мережеві технології для запобігання атакам.

- Несправжня внутрішня злочинність: зловживання працівниками своїм становищем та доступом до конфіденційної інформації. Як наслідок дії недобросовісних працівників можуть спричинити фінансові втрати та порушення конфіденційності, інциденти

внутрішньої злочинності можуть суттєво вплинути на репутацію банку. Важливо впроваджувати системи моніторингу та підвищувати рівень контролю для попередження внутрішньої злочинності.

2. Форма прояву:

2.1. *Ризики банківської діяльності:* зростання витрат на формування резервів, погіршення якості кредитного портфеля та інші.

- **Зростання витрат на формування резервів:** зменшує прибутковість банку, оскільки дані витрати здійснюються за рахунок прибутку. *Вплив на економіку можна відзначити в частині* зниження прибутковості банків може призвести до меншого обсягу кредитування, що може обмежити доступ до фінансових ресурсів для підприємств та населення.

- **Погіршення якості кредитного портфеля:** збільшення кількості неплатоспроможних кредитів може призвести до зниження активів банку та зростання його зобов'язань. *Вплив на економіку можна відзначити в частині* погіршення якості кредитного портфеля, що може спричинити збільшення кількості банківських неплатоспроможностей, що може вразити фінансову стабільність підприємств та господарства в цілому.

- **Відплив залучених коштів, вкладів:** відплив коштів може зменшити ліквідність банку та обмежити його можливість надавати кредити. *Вплив на економіку можна відзначити в зменшенні* ліквідності, яка може призвести до скорочення кредитного обсягу, що може вплинути на розвиток підприємств та споживчу активність.

- **Загроза конкурентоспроможності:** втрата конкурентоспроможності може призвести до втрати ринкової частки та зменшення прибутковості. *Вплив на економіку спостерігається в частині* зменшення конкурентоспроможності банків, яка може обмежити вибір фінансових послуг для клієнтів, впливаючи на їх доступність та вартість.

- **Системні ризики:** системні ризики, такі як кризи на фінансових ринках, можуть призвести до збитковості та зниження капіталізації банків. *Вплив на економіку:* фінансові кризи можуть мати системний вплив на економіку, призводячи до рецесій та зростання безробіття.

2.2. *Системні ризики в банківській діяльності:*

- **Падіння капіталізації:** може бути наслідком непередбачених збитків, невдалих інвестицій чи значного зменшення стійкості фінансового портфеля. *Уникнення або пом'якшення:* банки повинні ретельно оцінювати ризики своєї діяльності, здійснювати стрес-тести та забезпечувати достатній рівень капіталу для покриття можливих збитків.

- **Інфляційні процеси:** можуть виникнути внаслідок надмірного емітенту грошей, збільшення цін на товари та послуги, що може вразити покупну спроможність громадян та підприємств. *Уникнення або пом'якшення:* банки повинні уважно моніторити грошовий обіг, співпрацювати з регуляторами та приймати заходи для збалансованості грошового ринку та уникнення зайвого емітенту грошей.

- **Зростання рівня доларизації:** збільшення використання іноземної валюти внаслідок невпевненості в місцевій валюті або економічних труднощів. *Уникнення або пом'якшення:* здійснення ефективного валютного регулювання, впровадження політик, спрямованих на стабільність національної валюти та врегулювання іноземної валюти в економіці.

- **Тривалість впливу:** постійний вплив зовнішніх чинників, таких як глобалізація та інновації, які можуть мати довгострокові наслідки. *Уникнення або пом'якшення:* розробка стратегій управління довгостроковими ризиками, адаптація до змін в економіці та впровадження інновацій для підвищення стійкості.

3. Глобалізація економіки та інноваційність банківської діяльності:

Глобалізація надає банкам можливість розширити свою присутність на міжнародному рівні, залучаючи нових клієнтів та диверсифікуючи свої фінансові операції. За допомогою інноваційних технологій банки можуть покращити свої послуги, впроваджуючи онлайн-

банкінг, мобільні додатки та інші цифрові рішення. Глобальна конкуренція створює можливість для банків оптимізувати свої витрати та шукати більш ефективні технологічні рішення.

Глобалізація дозволяє банкам та їх клієнтам отримувати доступ до різноманітних інвестицій та фінансових інструментів. Глобальні зв'язки можуть зробити банківську систему вразливою до фінансових криз та коливань у світовому економічному середовищі. Інноваційні технології можуть стати об'єктом кібератак та порушень безпеки, що загрожує конфіденційності та цілісності фінансової інформації.

Глобалізація може призвести до нерівномірного розвитку банківської системи, висунувши певні країни або банки у вигірніше положення порівняно з іншими. Різниця в регуляції між країнами може створювати труднощі для банків у веденні міжнародної діяльності та викликати несумісність вимог різних регуляторних органів. Слід звернути увагу на те, як висока технологічна конкуренція та збільшення використання інтернет-технологій можуть впливати на забезпечення безпеки банківської системи.

Фінансова безпека банку в контексті цифрової трансформації представляє собою стан фінансових відносин, спрямованих на створення оптимальних умов для ефективного управління, використання та формування ресурсної бази банку. Здатність банку протистояти дестабілізаційним чинникам визначається не лише традиційними методами, але й новими підходами, що враховують цифрові технології та їх вплив на банківську систему.

Сутність фінансової безпеки визначається забезпеченістю банку високоякісною та стійкою діяльністю, а також високим рівнем захисту баз даних в мережі банку та в Інтернеті. Це досягається завдяки впровадженню цифрових програм та алгоритмів, спроможних гарантувати надійність операцій та збереження конфіденційності інформації у віртуальному просторі.

Особливу увагу приділяється використанню мережі Інтернет, що сприяє підвищенню рівня зручності, якості та швидкості обміну інформацією. Однак це ставить перед банками виклик у формі кіберзагроз, тому важливим аспектом стає врахування понять "кібербезпека" та «кіберзлочинність». Банки повинні вживати ефективні заходи для захисту своїх даних від можливих кібератак, впроваджуючи сучасні засоби та стратегії забезпечення кібербезпеки.

Це визначення враховує сучасні реалії банківської сфери, де цифрова трансформація стає не тільки можливістю для розвитку, але й викликом для забезпечення безпеки та захисту від нових форм загроз.

ВИСНОВКИ

Ідентифікація, виявлення, оцінка та забезпечення фінансової безпеки банківської діяльності на сучасному етапі є невід'ємною частиною управління банківським менеджментом, що стає актуальним на різних рівнях – як мікрорівень (внутрішні процеси банку), так і макрорівень (вплив економічних та соціокультурних чинників).

Особливу вагу отримує це завдання в умовах посилення цифровізації економіки, оскільки цифрові технології та засоби зв'язку не лише розширюють можливості банківської сфери, а й створюють нові виклики та загрози.

Авторське трактування поняття «фінансова безпека банківської системи в умовах цифровізації та воєнного стану в країні» враховує процеси цифровізації фінансової сфери. Це означає, що визначення даного поняття не лише враховує традиційні аспекти безпеки, але і враховує нові вимоги та можливості, що виникають зі зростанням використання сучасних технологій.

Рекомендації щодо розрахунку фінансової безпеки банку відкривають нові можливості для подальших досліджень та удосконалення методик оцінки в галузі забезпечення безпеки банківської діяльності. Це може стати основою для практичного застосування в діяльності

кожного банку, забезпечуючи оптимальні стратегії та заходи для забезпечення фінансової стійкості та захисту від нових форм загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карчева Г., Карчева І. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансово-економічною безпекою банків. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 1. С. 168- 198. doi: <https://doi.org/10.35774/econa2022.01.188>.
2. Петрук О.М., Петрук А.О. Теоретичні засади забезпечення безпеки операцій банків з похідними фінансовими інструментами. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 3 (101). С. 87-98. doi: [https://doi.org/10.26642/jen-2022-3\(101\)-87-98](https://doi.org/10.26642/jen-2022-3(101)-87-98).
3. Квасницька Р. С., Антонюк О.В. Фінансова безпека банківівської діяльності: сутнісний та забезпечувальний аспекти. *Фінансовий простір*. 2019. № 3 (35). 67-74.
4. Москвін Б.Ю. Економічна безпека фінансових інституцій в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка і організація управління*. 2022. № 2 (46). С.110-119. doi: [10.31558/2307-2318.2022.2.11](https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.2.11).
5. Коробцова Д.В. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 141-146. doi: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.27>.
6. Мушеник І. М., Грушецький С. М., Забезпечення фінансової безпеки України в період воєнного часу та в умовах фінансової інклюдії. *Modern Economics*. 2022. №32. С. 70-74. doi: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-09).
7. Бондаренко А. І. Механізми забезпечення фінансової безпеки України при розширенні системи Е-banking. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/6926/1/13.pdf>. doi: [10.5281/zenodo.1240779](https://doi.org/10.5281/zenodo.1240779).
8. Varnalii Z, Mekhed A. Business entities' financial security under digital economy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2022. Vol. 4 (45). P. 267-275. doi: [10.55643/fcaptp.4.45.2022.3813](https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3813)

REFERENCES

- Karcheva, G., Karcheva, I. (2022) Teoretychni ta praktychni aspekty upravlinnya finansovo-ekonomichnoyu bezpekoyu bankiv [Theoretical and practical aspects of managing the financial and economic security of banks]. *Ekonomichnyy analiz - Economic analysis*, 32(1), 168-198, DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.01.188>. [in Ukrainian].
- Petruk, O.M., Petruk, A.O. (2022). Teoretychni zasady zabezpechennya bezpeky operatsiy bankiv z pokhidnymy finansovymy instrumentamy [Theoretical principles of ensuring the security of bank operations with derivative financial instruments]. *Ekonomika, upravlinnya ta administruvannya -Economy, management and administration*, 3(101), 87-98, DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2022-3\(101\)-87-98](https://doi.org/10.26642/jen-2022-3(101)-87-98). [in Ukrainian].
- Kvasnytska, R. S., Antoniuk, O. V. (2019). Finansova bezpeka bankivivs'koyi diyal'nosti: sutnisnyy ta zabezpechual'nyy aspekty [Financial security of banking activity: essential and supporting aspects]. *Finansovyy prostir- Financial space*, 3 (35), 67-74. [in Ukrainian].
- Moskvin, B.Yu. (2022). Ekonomichna bezpeka finansovykh instytutsiy v umovakh voyennoho stanu v Ukrayini [Economic security of financial institutions in the conditions of martial law in Ukraine]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya- Economics and management organization*, 2 (46), 110-119, DOI [10.31558/2307-2318.2022.2.11](https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.2.11). [in Ukrainian].
- Korobtsova, D.V. (2022). Pravove zabezpechennya finansovoyi bezpeky derzhavy v umovakh voyennoho stanu. Analitychno-porivnyal'ne pravoznavstvo [Legal provision of the financial security of the state in conditions of martial law]. *Analitychno-porivnyal'ne pravoznavstvo-*

Kryshtal, H. (2023). Financial security of the banking system of Ukraine under the conditions of martial state: classification of possible threats. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 4(26), 39-47. <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-4/26-03>

Analytical and comparative jurisprudence, 2, 141-146, DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.27>. ISSN 2304-1692 FINANCIAL SPACE 2022 No. 4 (48) 92. [in Ukrainian].

Mushenyk, I.M., Hrushetskyi, S.M. (2022). Zabezpechennya finansovoyi bezpeky Ukrayiny v period voyennoho chasu ta v umovakh finansovoyi inklyuziyi [Ensuring the financial security of Ukraine during wartime and in terms of financial inclusion]. *Modern Economics*, 32, 70-74, DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-09). [in Ukrainian].

Bondarenko, A. I.. Mekhanizmy zabezpechennya finansovoyi bezpeky Ukrayiny pry rozshyrenni systemy E-banking [Mechanisms for ensuring the financial security of Ukraine during the expansion of the E-banking system]. Available at: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/6926/1/13.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.1240779. [in Ukrainian].

Varnalii, Z., Mekhed, A., (2022). Business entities' financial security under digital economy. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, Vol. 4 (45), 267-275, DOI: 10.55643/fcftp.4.45.2022.3813

FINANCIAL SECURITY OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE: CLASSIFICATION OF POSSIBLE THREATS

Halyna Kryshtal

DCs in economic, Professor,

Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine

The **purpose** of the article is to determine the modern direction of ensuring the financial security of the banking system of Ukraine in the conditions of martial law in terms of identifying and classifying possible threats. The author's interpretation of the concept of "financial security of the banking system in the conditions of digitization and the state of war in the country" is proposed, which takes into account the processes of digitalization of the financial sphere. This means that the definition of this concept not only takes into account traditional aspects of security, but also takes into account new requirements and opportunities that arise with the growing use of modern technologies.

The author provided recommendations for calculating the bank's financial security, which opens up new opportunities for further research and improvement of assessment methods in the field of banking security. This can become the basis for practical application in the activities of each bank, providing optimal strategies and measures to ensure financial stability and protection against new forms of threats.

The theoretical and **methodological basis** of the research is based on the study of the scientific works of leading scientists in the field of banking, as well as on the own interpretation of the classification of possible threats aimed at the financial security of the banking system of Ukraine.

In the course of the research, such methods as analysis and synthesis, methods of historical and logical modeling were used. From a **practical point** of view, the research includes the method of grouping statistical data, statistical and econometric analysis. These approaches are aimed at creating a comprehensive understanding of the financial security of the banking system of Ukraine and determining the optimal protection strategies.

Keywords: financial security, banking system, bank, digitization, finance.